

Hroby, pomníky a desky volyňských (ukrajinských) Čechů mimo Ukrajinu

Brno (Jihomoravský kraj): deska Jana Volfa (*1883, †1919), člena Českého komitétu pro pomoc obětem války a Společnosti Jana Amose Komenského v Kyjevě a účastníka prvního československého odboje, který byl popraven Rudou armádou jako rukojmí. Odhalena 28. 10. 1924 v ul. Kotlářské č. 9/1 zásluhou Sdružení Čechů a Slováků z Ruska.

Komňa / Starý Hrozenkov (okr. Uherské Hradiště, Zlínský kraj): pomník letecké havárie 23. 10. 1957 nedaleko kamenolomu Rasová, při které zahynul velitel 4. střeleckého sboru ČSLA, držitel dvou Čs. válečných křížů 1939, Čs. medaile „Za chrabrost před nepřítelem“, Čs. medaile „Za zásluhy“ a sovětského „Řádu Velké vlastenecké války“, generálmajor Emil Cilc (*22. 12. 1921), rodák z obce Huleč Česká na Volyni (od r. 1947 Hilča Perša, Zdolbunivský okres, Rivnenská oblast, Ukrajina). Za druhé světové války bojoval v ilegální odbojové organizaci volyňských Čechů „Blaník“ a v 1. čs. armádním sboru v SSSR.

Liběšice (okres Louny, Ústecký kraj): „Padlým hrdinům Obec Kvasilov 1939–1945“ v parčíku u kostela sv. Martina, u křižovatky silnice z Žatce na Tchořice. Odhalen v r. 1947.

Nový Malín (do r. 1947 Frankštát; okres Šumperk): pomník občanům Českého Malína na Volyni (za kostelem v parku) – „Památce 374 obětí Českého Malína upálených fašisty 13. 7. 1943“. Odhalen v červenci 1973 (autor Jiří Vočka z Hrabanova). Zařazen do Centrální evidence válečných hrobů (CZE-7111-29581).

Oráčov (okres Rakovník, Středočeský kraj): pamětní deska z černé žuly manželů Jana a Anny Jelínkových na stěně evangelického kostela (čp. 82). Odhalena 18. 5. 2019 zásluhou ZS Exulant.

Praha (Hlavní město České republiky):

- Hrob významného rakouského a českého matematika, fyzika a astronoma, profesora Jakuba Filipa Kulika (*1793, †1863), rodáka ze Lvova, na Vyšehradském hřbitově.
- Hrob významného českého operního zpěváka – basisty Eduarda Hakena (*1910, †1996), rodáka z obce Šklíř ve Volyňské oblasti (Ukrajina), na Vyšehradském hřbitově. V Národním divadle v Praze byla odhalena jeho busta (2000).
- Hrob významného českého klavírního virtuosa, skladatele a pedagoga Viléma Kurze (*1872, †1945) na Vyšehradském hřbitově, který působil jako profesor konzervatoře ve Lvově (1898–1919), založil Lvovskou klavírní školu a byl členem České besedy (1900–1919).
- Hrob významného českého inženýra, podnikatele, spoluzakladatele a spolumajitele známé „Kyjevské strojírenské továrny Greter, Křivánek a K°“ a. s. (zal. r. 1882; pod různými názvy existuje dosud) Josefa Křivánka (*1857, †1910), rodáka z Hořovic (okres Beroun), na Vinohradském hřbitově (odd. 30).
- Deska Jindřiška Jindřicha (*1857, †1924), účastníka prvního československého odboje, předsedy Českého komitétu pro pomoc obětem války a Společnosti Jana Amose Komenského v Kyjevě, v ul. Václava Švandy ze Semčic 754/15 v Praze Smíchově. Odhalena 25. 4. 1926 zásluhou Sdružení Čechů a Slováků z Ruska. Při terénním výzkumu 24. 4. 2002 nebyla objevena.

Santiago de Chile (hlavní město Chilské republiky): hroby významného činitele prvního československého odboje v Ruském císařství, jednoho z hlavních zakladatelů České družiny, volyňského Čecha JUDr. Václava Vondráka (*1880, †1962) a jeho manželky Žofie (*1884, †1957) na hřbitově v městském okrese Puente Alto. Hrob objevil v r. 2016 konzul ČR v Chile RNDr. Adam Piňos s manželkou.

Uničov (Olomoucký kraj): pomník padlých volyňských Čechů (sochař Karel Lenhart). Odhalen v r. 1950. Zařazen do evidence kulturních památek ČR (Rejst. číslo ÚSKP 40420/8-2007).

Warszawa (hlavní město Polské republiky): vysazen pamětní strom a postaven pamětní kámen rodákovi ze Zelowa, českému evangelickému faráři Janu Jelínkovi (*1912, †2009) z obce Kupičov (nyní Volyňská oblast, Ukrajina) v zahradě Spravedlivých ve Varšavě Muranově. Tímto byl uctěn za odvahu bránit lidskou důstojnost a pomáhat pronásledovaným ze všech stran za druhé světové války. Slavnost se konala 5. 6. 2017.

Žatec (Ústecký kraj):

- Pomník malynským mučedníkům u kostela sv. Jakuba. Odhalen v r. 1947 zásluhou zahraničních čs. vojáků.
- Pomník 569 obětí z Českého Malína na Volyni u hřbitova. Odhalen 13. 7. 1958.
- Hrob generálmajora ČSLA Emila Cilce (*1921, †1957), rodáka z obce Huleč Česká na Volyni, na hřbitově.
- Pamětní deska na stěně nádraží na počest 70. výročí návratu volyňských Čechů do vlasti. Odhalena 15. 7. 2017 zásluhou Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel.

PRAMENY:

- ČECHY V UKRAJINĚ. *Korotkyj biografičnyj slovnyk-dovidnyk*: [Češi v Ukrajině. Stručný biografický slovník – příručka / Sest. Alexandr Drbal. – Praha, 2020. – 250 s. – Vybraná bibliografie. – Přílohy. – V tisku.
- DĚJEV, Platon. *Výtvárníci-legionáři*. – Praha: Československý legionář, 1937. – 317 s. : čet. obr. – [s. 18–20 : 1 obr. (pomník v Osovci), 28–29, 36–37, 87–89, 126–127, 208–211, 220–223, 259–261, 262–263].
- GENERÁLMAJOR Emil Cilc. – In: *Spolek pro vojenská pietní místa*. – Dostupný na WWW: <https://www.vets.cz/vpm/emil-cilc-7/>, <https://www.vets.cz/vpm/8371-urna-emil-cilc/>
- K VÍTĚZNÉ SVOBODĚ: Album fotografií z dějin zahraničního a domácího odboje československého. – Praha: Památník odboje, 1928. – 463 s. čet. fotogr. – [s. 14, 457 – Fotografie odhalení desky J. Jindříškovi na Smíchově; s. 106 – Pomník padlých z 2. čs. pluku Jiřího z Poděbrad v Nové Čartoryji; s. 463 – Hrob neznámého vojína od Zborova v kapli Staroměstské radnice v Praze].
- NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV – Památkový katalog: Uničov – Pomník padlým volyňským Čechům. – Dostupný na WWW: <https://pamatkovykatalog.cz/pomnik-padlym-volynskym-cechum-539086>
- ODHALENÍ PAMĚTNÍ DESKY JANU VOLFOVI. – In: *Věstník Sdružení Čechů a Slováků z Ruska* (Praha). – Roč. 5, č. 1 (23. 10. 1924), s. 1 : 1 obr.
- PAMĚTNÍ DESKA J. Volf. – In: *Internetová encyklopedie dějin BRNA: Seznam pamětních desek*. – Dostupný na WWW: https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=seznam_objektu_desky&from=45&q=pam%C4%9Bn%C3%AD+deska&qc=K
- PAMĚTNÍ DESKA zasloužilému ruskému Čechu J. Jindříšku. – In: *Naše zahraničí* (Praha). – Roč. 7, č. 2 (1926), s. 104.
- ŘEČ zástupce Ústředního sdružení Čechů a Slováků z Ruska Věnceslava Švihovského při odhalení pamětní desky Jindřichu Jindříškovi dne 25. dubna 1926. – In: *Věstník Sdružení Čechů a Slováků z Ruska* (Praha). – Příloha. – Roč. 6, č. 6 (25. 3. 1926), s. 7–10.
- SPOLEK PRO VOJENSKÁ PIETNÍ MÍSTA. – Liběšice. – Dostupný na WWW: <https://www.vets.cz/vpm/mista/obec/5919-libesice/>
- SPOLEK PRO VOJENSKÁ PIETNÍ MÍSTA. – Nový Malín. – Dostupný na WWW: <https://www.vets.cz/vpm/3747-pomnik-obetem-2-svetove-valky/>
- ŠOLCOVÁ, Alena; KŘÍŽEK, Michal. *Procházky Prahou matematickou, fyzikální a astronomickou* (3. část). – In: *Pokroky matematiky, fyziky a astronomie* (Praha). – Roč. 55 (2010), č. 3, s. 215–230. – Dostupný na WWW: https://dml.cz/bitstream/handle/10338.dmlcz/141711/PokrokyMFA_55-2010-3_4.pdf
- V.Šv. [= ŠVIHOVSKÝ, V.]: Naše slavnost odhalení desky Janu Volfovi v Brně. – In: *Věstník Sdružení Čechů a Slováků z Ruska* (Praha). – Roč. 5, č. 2 (17. 11. 1924), s. 1–3.